

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
UKRAJNA OKTATÁSI ÉS TUDOMÁNYOS MINISZTERIUMA**

**Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola**

Кафедра філології
Filológia Tanszék

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ
Для вступників на ІІ курс навчання
за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр»,
Шифр 01, Галузь знань «Освіта», Напрямок підготовки 014 Середня
освіта (українська мова та література)***

Тестові завдання та програму вступного випробування розроблено викладачами
кафедри філології Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II

Кордонець О.А.
Лібак Н.А.
Павлович Ю.П.
Певсе А.А.
Чонка Т.С.

Тестові завдання та програму вступного випробування Укладачі: Кордонець О. А.,
Лібак Н. А., Павлович Ю.П., Певсе А.А., Чонка Т.С. – Берегове: ЗУІ ім. Ф. Ракоці II, 2020. –
14 с.

Затверджено на засіданні кафедри філології
Протокол №65 від „25” серпня 2020 року

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою ЗУІ
Протокол № „5” від „27” серпня 2020 р.

ПЕРЕДМОВА

Програма вступних випробувань з української мови та літератури передбачена для підготовки абітурієнтів, які мають намір вступати до Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II для навчання за ОКР «Бакалавр» на другий курс навчання. Згідно з чинним законодавством такі категорії громадян складатимуть вступні іспити в навчальному закладі. Тестові завдання охоплюють питання з фахових дисциплін 1-го курсу навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем «Бакалавр», напрям підготовки «Філологія (українська мова та література)*». Комплексний вступний іспит проходить у формі письмового тестування і включає завдання з таких дисциплін: сучасна українська літературна мова (фонетика, лексикологія, орфографія, фразеологія, лексикографія); фольклор; давня українська література. У програмі подано тематичні розділи, які повинен освоїти абітурієнт, а також три зразки вступних тестових завдань.

Для написання тестових завдань вступнику дається **60** хвилин. Тестові завдання складаються з **50** завдань, кожне з яких оцінюється двома балами. За правильне виконання всіх завдань вступник отримає **100** балів. Прохідний бал – **20 балів**.

Детальнішу інформацію можна отримати у навчальному відділі або на сайті нашого інституту.

Бажаємо всім успішної та результативної підготовки!

Основні вимоги до знань абітурієнтів

1. Сучасна українська літературна мова (фонетика, лексикологія, орфографія, фразеологія, лексикографія)

1. Фонетика. Система фонем сучасної української мови. Артикуляційна характеристика голосних фонем. Артикуляційно-акустичні умови творення приголосних фонем.
2. Букви й інші графічні засоби. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв я, ю, є, ї, щ та буквосполучень дз, дзь, дж.
3. Склад. Наголос.
4. Орфографія. Правила вживання апострофа, м'якого знака. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних та збігу однакових приголосних звуків. Написання слів іншомовного походження. Правопис складних і складноскорочених слів.
5. Лексикологія. Лексичне значення слова. Однозначні і багатозначні слова. Пряме і переносне значення слів. Групи слів за лексичним значенням. Синоніми, антоніми, омоніми, пароніми. Лексика української мови за походженням. Незапозичена лексика. Запозичені слова. Групи слів за вживанням. Загальноживані слова. Діалектні та професійні слова. Застарілі слова. Неологізми.
6. Фразеологія. Фразеологізми як особливий вид лексики. Групи фразеологізмів за походженням та за значенням.
7. Лексикографія. Загальні відомості про словники. Сучасні словники української мови.

2. Фольклор (усна народна творчість)

Українська народна міфологія. Види усної народної творчості та характеристика їх загальних особливостей (тематики, мотивів, образної системи, художніх засобів). Народна казка, прислів'я і приказки, загадки, легенди і перекази, думи, балади, байки, історичні пісні; календарно-обрядові пісні та їх різновиди: колядки і щедрівки, веснянки, жниварські пісні, русальні і купальські пісні та інші; родинно-побутові пісні та їх різновиди; суспільно-побутові пісні та їх різновиди. Пісні літературного походження. Малі прозові жанри.

Художні твори:

- народні казки: «Названий батько», «Мудра дівчина», «Шандрівський соляний колодязь», «Про Правду і Кривду»;
- народні думи: «Дума про козака Голоту», «Дума про Марусю Богуславку»;
- народні балади: «Що сі в полі забіліло...», «Ой був в Січі старий козак...», «Ой чие ж то жито, чий ж то покоси...», «Бондарівна»;
- історичні пісні: «Пісня про Байду», «Ой Морозе, Морозенку...», «Чи не той то хміль»;
- пісні Марусі Чурай: «Віють вітри, віють буйні...», «Засвіт встали козаченьки...».

3. Давня українська література (XI-XVIII ст.)

Специфіка давньої літератури, її періодизація та стильові різновиди. «Велесова книга» як найдавніша писемна пам'ятка української літератури.

Біблія як «великий код» літератури Середньовіччя. Перекладна література. Література Київської Русі. Монументальний та орнаментальний стиль (хронологічні межі, характерні риси, ознаки). Літописання: синкретичний зміст, особливості композиції, самобутність жанру. «Літопис Руський» – енциклопедія життя на Русі (IX-XIII ст.) «Повість минулих літ» (X-XI ст.) – особливості композиції, жанрово-стильова своєрідність твору. Ораторсько-проповідницька проза – витоки й особливості жанру. «Слово про Закон і Благодать» (XI ст.) – зміст, структура, жанрово-стильова своєрідність твору, біблійне тло «Слова...». Проблема авторства твору. **Кирило Турівський**: «Слово в неділю по Великодні» (XII ст.) – зміст, структура, жанрово-стильова своєрідність «Слова...». **Володимир Мономах** «Повчання дітям» (XII ст.) – зміст, структура, стильові особливості твору Володимира Мономаха. Паломницька література – витоки й особливості жанру. «Житіє і хожденіє Данила Паломника» (XII ст.) – зміст, структура, просторово-часова організація сюжету, жанрові витоки, стильова своєрідність твору. «Слово о полку Ігоревім»: історична основа твору, зміст, структура та стильові особливості твору. Образи князів у контексті «кодексу лицарської честі».

«Галицько-Волинський літопис» (XIII ст.) – зміст і структура твору, жанрово-стильова своєрідність твору (орнаменталізм). Житійна література. «Києво-Печерський патерик» (XIII ст.) – зміст, структура, жанрова своєрідність; категорії гріха, кари Божої, каяття і спасіння у творі.

Культурно-національне Відродження в Україні (XVI ст.). Вплив західноєвропейської епохи Ренесансу та Реформації на Україну. Розвиток літературних жанрів.. Утворення братств.

Бароко в історії української культури, еволюція жанрово-стильової системи, періодизація епохи. **Мелетій Смотрицький** (XVI – XVII ст.) «Тренос» – зразок синтезу греко-візантійської та києворуської ораторської традиції. Поетика твору. **Лазар Баранович** – філософські мотиви лірики поета. **Іван Величковський** (XVII ст.) – розмаїття мотивів та жанрів поезії митця, особливості поетики, елементи «курйозного віршування». **Климентій Зиновійв** – художній та жанрово-стильовий колорит творів.

Козацькі літописи – як історико-літературні твори XVIII ст. «Літопис Самовидця» – зміст, структура, поетика твору. «Літопис Григорія Граб'янки» – зміст, структура, поетика твору. Образ Богдана Хмельницького як ідеального гетьмана. «Літопис Самійла Величка» – джерела літопису, зміст, структура, поетика твору. Життєвий і творчий шлях **Прокоповича Феофана**. Драма «Володимир» – трагікомедія з елементами міраклу. Оригінальність інтерпретації історичного сюжету; історичні, алегоричні та символічні персонажі; образ

князя Володимира та актуальність його інтерпретації тогочасним суспільно-політичним процесам.

Творчість *Григорія Сковороди*: біографічні відомості, суспільно-політичні, філософські, літературно-естетичні та педагогічні погляди Г.Сковороди. Збірка «Байки Харківські» – ідейно-художня своєрідність творів. Збірка «Сад божественних пісень...» – мотиви, поетика збірки.

Зразки тестових завдань

1. Звук [й] є в кожному слові рядка:

- а) ярус, лінія, юність, боєць;
- б) буря, кальцій, мрія, єдність;
- в) іній, сюжет, більярд, клятва;
- г) ювілей, літній, узлісся, в'єтнамець.

2. Однакова кількість звуків і букв у кожному слові рядка:

- а) життя, земля, соловей, яблунька;
- б) єдність, пояснення, юнь, щавель;
- в) крапля, майор, зв'язок, дев'ять;
- г) джем, листя, щедрість, весняний.

3. Букви я, ю, є позначають по два звуки в кожному слові рядка:

- а) юний, нюанс, бракон'єр, єресь;
- б) ялина, бюджет, п'ять, боснієць;
- в) кар'єра, ляльковий, сузір'я, пюре;
- г) зв'язок, ярлик, маєток, в'юнець.

4. В алфавітному порядку записано всі слова рядка:

- а) балка, балкон, балон, балтійський;
- б) вікно, війна, візитка, віковий;
- в) гілка, гіпербола, гідротехнік, гітара;
- г) добрість, добігатися, добродій, доба.

5. На перший склад падає наголос у слові:

- а) нести;
- б) подруга;
- в) дочка;
- г) вітчим.

6. На третій склад падає наголос

- а) чорнослив;
- б) мережа;
- в) завдання;
- г) феномен.

7. Правильно поділені на склади усі слова рядка:

- а) роз/каза/ти, об/’рун/ту/ва/ти, ся/я/ти, чер/вень;
- б) ход/жу, під/жак, над/звичайний, від/жа/ти, мрія;
- в) до/ро/га, стеж/ка, гіл/ка, по/льо/вий, яг/ня;
- г) ку/ку/ру/дза, О.Т./Гончар, 1000 кв./м, ЧА/ЕС.

8. У всіх словах рядка слід писати літеру г:

- а) ..олос, ..олова, ..ніт, ..рак, ..оробина;
- б) ..ладкий, ..рамота, ..уба, а..рус, ..омоніти;
- в) ..оріти, ..урток, ..атунок, ..орох, ..рамотний;
- г) ..рунт, ..ава, ..удзик, ..уля, ..ел..отати.

9. Літеру о замість пропуску треба писати в слові:

- а) сам..вчитель, вод..канал, вод..мір;
- б) земл..трус, земл..коп, сін..жатка;
- в) прац..здатний, картопл..саджалка, дощ..мір;
- г) вищ..згаданий, шест..денка, тепл..воз.

10. У якому рядку в усіх словах приголосні тверді?

- а) поличка, сила, рік, струна, смужка;
- б) казати, полотно, сон, велосипед, весна;
- в) навчатися, влітку, людина, серце, зірочка;
- г) сонце, мріяти, море, розмова, береза.

11. Апостроф треба писати на місці пропуску в усіх словах рядка:

- а) моркв..яний, зв..язок, черв..ячок;
- б) сурм..яний, пам..ять, тьм..яний;
- в) міжгір..я, гр..ядка, бур..янище;
- г) риб..ячий, об..єднання, верб..я.

12. Виділене слово вжито в прямому значенні

- а) За вікном *танцюють* сніжинки.
- б) А вівчар *жене* отару плаєм.
- в) Мовчать *засніжені* дерева.
- г) Скоро серпень *прибуде* ясний.

13. М'який знак на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка:

- а) громадян..ство, нян..чити, вишен..ці;
- б) урал..ський, чотир..ох, зган..бити;
- в) гордіс..ть, тридцят.., таріл..ці;
- г) корін..чик, виход..те, купальс..кий.

14. Спрощення приголосних позначається на письмі в усіх словах рядка:

- а) тиж..невий, форпосний, вартісний;
- б) хвасливий, пісний, заздрісний;
- в) тижневий, кіслявий, буревісний;
- г) улесливий, усний, швидкісний.

15. Всі словосполучення є фразеологізмами рядку:

- а) п'ятами накивати, швидко втекти, хапати дрижаки;
- б) ні пари з уст, комарика придушити, як кіт наплакав;
- в) стояти як пень, весела людина, зуб на зуб не попадає;
- г) сидіти склавши руки, дбайливо доглядати, бігти стрімголов.

16. Всі фразеологізми становлять синонімічний ряд у рядку

- а) зуби з'їсти, мов муха в окропі, як білка в колесі;
- б) кривити душею, крутити хвостом, надягати овечу шкуру;
- в) горло драти, криком кричати, милити шию;
- г) лежати лежнем, дурня валяти, брати на сміх.

17. Синонімами є всі слова рядка:

- а) кричати, закричати, викрикувати, прокричати;
- б) хоробрий, сміливий, відважний, безстрашний;
- в) бігти, вибігати, перебігти, прибігти;
- г) іти, плентатися, поспішати, прийти.

18. Літеру **е** на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка:

- а) пр...стол, пр...милий, пр...точений;
- б) пр..зирство, пр...тихлий, пр...велебний;
- в) пр...зирливий, пр...добрий, пр...сумний;
- г) пр...освящений, пр...чесаний, пр...пишний.

19. Разом треба писати кожне складне слово рядка:

- а) мікро/автобус, народно/пісенний, смугло/лиций;
- б) ультра/звук, івано/франківський, відео/телефонія;
- в) всесвітньо/історичний, низько/рослий, тихо/плинний;
- г) суспільно/корисний, віце/ректор, теле/глядацький.

20. Професіоналізмами є всі слова рядка

- а) фонема, лексема, постфікс, інтерфікс;
- б) котантенс, веб-сайт, студент, омега;
- в) сервер, легінь, культ, публікувати;
- г) ом, явище, закон, конкурс.

21. Запозиченими є всі слова рядка:

- а) стіна, тополя, портрет, поні;
- б) спорт, театр, куховарство, веб-сайт;
- в) директор, генеза, музей, цирк;
- г) завдання, альбом, коаліція, розум.

22. Історизмами є всі слова рядка:

- а) аристократія, відродження, імператор, гай;
- б) староста, гетьман, когут, рать;
- в) козак, смерд, боярин, комсорг;
- г) цар, суглоб, здається, піч.

23. НЕМАЄ лексичної помилки в словосполученні:

- а) хронометраж часу;
- б) офіційна особа;
- в) преїскурант цін;
- г) подарувати презент.

24. Подвоєні літери треба писати в усіх словах рядка:

- а) ві(д/дд)звеніти, щоде(н/нн)ик, завда(н/нн)ь;
- б) числе(н/нн)ий, шале(н/нн)ий, незмі(н/нн)ий;
- в) попідти(н/нн)ю, скля(н/нн)ий, о(б/бб)ризкати;
- г) гости(н/нн)ість, бо(в/вв)аніти, (л/лл)яний.

25. Правопис слова зафіксовано в словнику:

- а) тлумачному;
- б) етимологічному;
- в) орфографічному;
- г) термінологічному.

26. Назвіть хронологічні межі давньої української літератури:

- а) 11-15 ст.;
- б) 11-17 ст.;
- в) 11-18 ст.;
- г) 11-19 ст.

27. Назвіть найдавнішу писемну пам'ятку кириличного періоду

- а) «Остромирове Євангеліє»;
- б) «Пересопницьке Євангеліє»;
- в) «Велесова книга»;
- г) «Острозька Біблія»

28. НЕ є представником літератури бароко:

- а) І.Мазепа;
- б) Ф.Прокопович;
- в) Митрополит Іларіон;
- г) Л.Баронович

29. Хто зробив перший повний переклад Біблії українською мовою?

- а) Пантелеймон Куліш;
- б) Тарас Шевченко;
- в) Іван Франко;
- г) Леся Українка

30. Автором драми «Володимир» є:

- а) Г.Сковорода;
- б) Ф.Прокопович;
- в) Митрополит Іларіон;
- г) Л.Баронович

31. Який з цих літописів не належить до літописів Київської Русі?

- а) Літопис Самовидця;
- б) «Повість минулих літ»;
- в) «Київський літопис»;
- г) «Галицько-Волинський літопис»

32. Укладачем і систерматизатором літопису «Повість минулих літ» вважається:

- а) княгиня Ольга;
- б) Ярослав Мудрий;
- в) митрополит Іларіон;
- г) чернець Нестор

33. Як звати брата князя Ігоря з поеми «Слово о полку Ігоревім»?

- а) Володимир;
- б) Всеволод;
- в) Ярослав;
- г) Святослав

34. Після поразки у битві з половцями князь Ігор (поема «Слово о полку Ігоревім»):

- а) потрапляє в полон;
- б) гине від рук половців;
- в) повертається додому;
- г) поранений ховається у плавнях

35. Яка історична подія стала причиною занепаду української літератури у 13-15 століттях?

- а) монголо-татарська навала;
- б) міжусобиці руських князів;
- в) негативний вплив західної культури;
- г) брак культурних діячів

36. Легенда про ченця Прохора, що з лободи робив хліб, а з попелу – сіль входить до:

- а) літопису «Повість минулих літ»;
- б) Галицько-Волинського літопису;
- в) «Треносу»;
- г) Києво-Печерського патерика.

37. У якому жанрі переважно працював І.Вишенський-полеміст?

- а) історичні повісті;
- б) релігійна лірика;
- в) послання;
- г) проповіді

38. Автором збірки «Сад божественних пісень» є:

- а) Лазар Баранович;
- б) Григорій Сковорода;
- в) Феофан Прокопович;
- г) Климентій Зиновійв.

39. Які твори ми називаємо анонімними?

- а) автори яких загинули;
- б) автори яких виїхали за кордон;
- в) автори яких невідомі;
- г) автори яких підписуються псевдонімом

40. Хто з українських письменників знайшов і дав назву «Літописові Самовидця»?

- а) Пантелеймон Куліш;
- б) Тарас Шевченко;
- в) Іван Франко;
- г) Леся Українка

41. До календарно-обрядової поезії НЕ належать...

- а) наймитські пісні;
- б) веснянки;
- в) колядки;
- г) жниварські пісні.

42. Великий віршований народний ліро-епічний твір героїчного або соціально-побутового змісту, який виконується речитативом у супроводі кобзи, бандури чи ліри – це:

- а) колядка;
- б) дума;
- в) історична пісня;
- г) балада.

43. Марусі Чурай приписують авторство пісні

- а) «Ой Морозе, Морозенку...»;
- б) «Чи не той то хміль»;
- в) «Бондарівна»;
- г) «Віють вітри, віють буйні...»

44. Слова «Нова радість стала, яка не бувала; Над вертепом зірда ясна світлом засіяла» є уривком з:

- а) календарно-обрядової пісні;
- б) суспільно-побутової пісні;
- в) історичної пісні;
- г) думи

45. Козацькі, чумацькі, рекрутські, кріпацькі пісні належать до:

- а) історичних пісень;
- б) календарно-обрядової поезії;
- в) родинно-побутових пісень;
- г) суспільно-побутових пісень.

46. В якій казці є така загадка: «Що в світі є ситніш, прудкіш, миліш над усе»?

- а) «Названий батько»;
- б) «Мудра дівчина»;
- в) «Про Правду і Кривду»;
- г) «Шандрівський соляний колодязь».

47. Величають піснями господарів, а за це в жартівливій формі просять винагороду в:

- а) колядках;
- б) веснянках;
- в) русальських піснях;
- г) жниварських піснях.

48. До найдавніших фольклорних творів належать:

- а) історичні пісні;
- б) соціально-побутові пісні;
- в) балади;
- г) календарно-обрядові пісні.

49. У формі діалогу між матір'ю і козаком, який вирушає в дорогу захищати рідний край побудована пісня:

- а) «Віють вітри, віють буйні»;
- б) «Ой Морозе, Морозенку...»;
- в) «Чи не той то Хміль»;
- г) «Засвіт стали козаченьки».

50. У пісні «Чи не той то Хміль» відображено

- а) співчуття до польських панів, що втратили майно під час війни;
- б) осуд Хмельницького, що розпочав братовбивчу війну і розбрат у державі;

- в) глибокий жаль з приводу воєнних дій, що руйнують господарство селян;
- г) позитивну оцінку дій Хмельницького, осуд загарбницьких дій польської шляхти.